

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

സമുദ്രസ്യ സമ്മത്യാ നലേന സാഗരോപരി
ശതയോജനവിസ്കൃതസേതോർനിർമാണം തേന ശ്രീരാമപ്രഭൃതിഭിഃ
സഹ വാനരസേനായാഃ പരേ പാരേ ഗമനം തത്ര നിവേശനം ച

അഥോവാച രഘുശ്രേഷ്ഠഃ
സാഗരം ദാരൂണം വചഃ |
അദ്യ ത്യാം ശോഷയിഷ്യാമി
സപാതാലം മഹാർണവ ॥6.22.1 ॥

ശരനിർദഗ്ധതോയസ്യ
പരിശുഷ്കസ്യ സാഗര |
മയാ നിഹതസത്യസ്യ
പാംസുരുത്പദ്യതേ മഹാൻ ॥6.22.2 ॥

മത്കാർമുകവിസൃഷ്ടേന
ശരവർഷേണ സാഗര |
പരം തീരം ഗമിഷ്യന്തി
പദ്ഭിരേവ പ്ലവംഗമാഃ ॥6.22.3 ॥

വിചിൻവന്നാഭിജ്ഞാനാസി
പൗരുഷം നാപി വിക്രമം |

ദാനവാലയ സന്താപം

മത്തോ നാമ ഗമിഷ്യസി || 6.22.4 ||

ബ്രാഹ്മണോന്മേണ സംയോജ്യ

ബ്രഹ്മദണ്ഡനിഭം ശരം |

സംയോജ്യ ധനുഷി ശ്രേഷ്ഠേ

വിചകർഷ മഹാബലഃ || 6.22.5 ||

തസ്മിൻ വികൃഷ്ടേ സഹസാ

രാഘവേണ ശരാസനേ |

രോദസീ സമ്പഫാലേവ

പർവതാശ്ച ചകമ്പിരേ || 6.22.6 ||

തമശ്ച ലോകമാവഭ്രവ

ദിശശ്ച ന ചകാശിരേ |

പ്രതിചുക്ഷുഭിരേ ചാശു

സരാംസി സരിതസ്തഥാ || 6.22.7 ||

തിര്യക് ച സഹ നക്ഷത്രൈഃ

സംഗതൗ ചന്ദ്രഭാസ്കരൗ |

ഭാസ്കരാംശുഭിരാദീപ്തം

തമസാ ച സമാവൃതം || 6.22.8 ||

പ്രചകാശേ തദാജ്ജ്വലാശ -

മുൽകാശതവിദീപിതം |

അന്തരിക്ഷാച്ച നിർഘാതാ

നിർജ്ജഗുരതുലസ്വനാഃ || 6.22.9 ||

വപുഃപ്രകർഷേണ വവു -

ർഭിവ്യമാരുതപക്തയഃ |

ബഭഞ്ജ ച തദാ വൃക്ഷാ -
 ഞ്ജലദാനുദ്വഹൻമുഹുഃ || 6.22.10 ||

ആരുജ്ജംശൈവ ശൈലാഗ്രാ -
 ണ്ശീഖരാണി ബഭഞ്ജ ച |
 ദിവി ച സു മഹാമേഘാഃ
 സംഹതാഃ സമഹാസ്വനാഃ || 6.22.11 ||

മുമുചുർവൈദ്യുതാനഗ്നിം -
 സ്തേ മഹാശനയസ്തദാ |
 യാനി ഭൂതാനി ദൃശ്യാനി
 ചുക്രൂശുശ്ചാശനേഃ സമം || 6.22.12 ||

അദ്യശ്യാനി ച ഭൂതാനി
 മുമുചുർഭൈരവസ്വനം |
 ശിശ്യാഭേ ചാദിഭൂതാനി
 സന്ത്രസ്താൻയുദ്വിജ്ഞി ച || 6.22.13 ||

സമ്പ്രവിവൃഥിരേ ചാപി
 ന ച പസ്പന്ദിരേ ഭയാത് |
 സഹ ഭൂതൈഃ സതോയോർമിഃ
 സനാഗഃ സഹരാക്ഷസഃ || 6.22.14 ||

സഹസാഭൂത് തതോ വേഗാദ്
 ഭീമവേഗോ മഹോദധിഃ |
 യോജനം വൃതിചക്രാമ
 വേലാമന്യത്ര സമ്പ്ലവാത് || 6.22.15 ||

തം തഥാ സമതിക്രാന്തം
 നാതിചക്രാമ രാഘവഃ |

സമുദ്ധതമമിത്രഘോ
രാമോ നദനദീപതിം || 6.22.16 ||

തതോ മധ്യാത് സമുദ്രസ്യ
സാഗരഃ സ്വയമുത്ഥിതഃ |
ഉദയാദ്രിമഹാശൈലാ -
ൻമേരോരിവ ദിവാകരഃ || 6.22.17 ||

പന്നഗൈഃ സഹ ദീപ്താസ്യൈഃ
സമുദ്രഃ പ്രത്യദുശ്യത |
സ്തിഗ്ധവൈദൂർയസങ്കാശോ
ജാംബുനദവിഭൂഷണഃ || 6.22.18 ||

രക്തമാൽയാംബരധരഃ
പദ്മപത്രനിഭേക്ഷണഃ |
സർവപുഷ്പമയീം ദിവ്യാം
ശിരസാ ധാരയൻ സ്രജം || 6.22.19 ||

ജാതരുപമയൈശ്ചൈവ
തപനീയവിഭൂഷണൈഃ |
ആത്മജാനാം ച രത്നാനാം
ഭൂഷിതോ ഭൂഷണോത്തമൈഃ || 6.22.20 ||

ധാതുദിർമണ്ഡിതഃ ശൈലോ
വിവിധൈർഹിമവാനിവ |
ഏകാവലീമധ്യഗതം
തരലം പാണ്ഡരപ്രഭം || 6.22.21 ||

വിപുലേനോരസാ ബിദ്ര -
ത്കൗസ്തുഭസ്യ സഹോദരം |

ആഘൂർണിതതരംഗഘഃ
കാലികാനിലസങ്കുലഃ || 6.22.22 ||

ഗംഗാസിന്ധുപ്രധാനാഭി -
രാപഗാഭിഃ സമാവൃതഃ |
ഉദ്യർതിതമഹാഗ്രാഹഃ
സംഭ്രാന്തോരഗരാക്ഷസഃ || 6.22.23 ||

ദേവതാനാം സുരൂപാഭി -
ർനാനാരൂപാഭിരീശ്വരഃ |
സാഗരഃ സമുപക്രമ്യ
പൂർവമാമന്തര്യ വീര്യവാൻ || 6.22.24 ||

അബ്രവീത് പ്രാഞ്ജലിർവാക്യം
രാഘവം ശരപാണിനം || 6.22.25 ||

പൃഥിവി വായുരാകാശ -
മാപോ ജ്യോതിശ്ച രാഘവ |
സ്വഭാവേ സൗമ്യ തിഷ്ഠന്തി
ശാശ്വതം മാർഗമാശ്രിതാഃ || 6.22.26 ||

തത്സ്വഭാവോ മമാപ്യേഷ
യദഗായോഹമപ്സവഃ |
വികാരസ്തു ഭവേദ് ഗാധ
ഏതത് തേ പ്രവദാമ്യഹം || 6.22.27 ||

ന കാമാന ച ലോഭാദ് വാ
ന ഭയാത് പാർഥിവാത്മജ |
ഗ്രാഹനക്രാകുലജലം
സ്തംഭയേയം കഥഞ്ചന || 6.22.28 ||

വിധാസ്യേ യേന ഗന്താസി
 വിഷഹിഷ്യേപ്യഹം തമാ |
 ന ഗ്രാഹാ വിധമിഷ്യന്തി
 യാവത്സേനാ തരിഷ്യതി |
 ഹരീണാം തരണേ രാമ
 കരിഷ്യാമി യഥാ സ്ഥലം || 6.22.29 ||

തമബ്രവീത് തദാ രാമഃ
 ശൃണു മേ വരുണാലയ |
 അമോഘോഽയം മഹാബാണഃ
 കന്യീൻ ദേശേ നിപാത്യതാം || 6.22.30 ||

രാമസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
 തം ച ദൃഷ്ട്വാ മഹാശരം |
 മഹോദധിർമഹാതേജാ
 രാഘവം വാക്യമബ്രവീത് || 6.22.31 ||

ഉത്തരേണാവകാശോഽസ്തി
 കശ്ചിത് പുണ്യതരോ മമ |
 ദ്രുമകുൽയ ഇതി വ്യാതോ
 ലോകേ വ്യാതോ യഥാ ദവാൻ || 6.22.32 ||

ഉഗ്രദർശനകർമാണോ
 ബഹവസ്ത്ര ദസ്യവഃ |
 ആദീരപ്രമുഖാഃ പാപാഃ
 പിബന്തി സലിലം മമ || 6.22.33 ||

തൈർന തത്സ്പർശനം പാപം
 സഹേയം പാപകർമഭിഃ |

അമോഘഃ ക്രിയതാം രാമ
 അയം തത്ര ശരോത്തമഃ || 6.22.34 ||

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
 സാഗരസ്യ മഹാത്മനഃ |
 മുമോച തം ശരം ദീപ്തം
 പരം സാഗരദർശനാത് || 6.22.35 ||

തേന തൻമരുകാന്താരം
 പൃഥ്വിവ്യാം കില വിശ്രുതം |
 നിപാതിതഃ ശരോ യത്ര
 വജ്രാശനിസമപ്രഭഃ || 6.22.36 ||

നനാദ ച തദാ തത്ര
 വസുധാ ശൽയപീഡിതാ |
 തസ്മാദ് വ്രണമുഖാത് തോയ -
 മുത്പപാത രസാതലാത് || 6.22.37 ||

സ ബഭൂവ തദാ കൃപോ
 വ്രണ ഇത്യേവ വിശ്രുതഃ |
 സതതം ചോത്ഥിതം തോയം
 സമുദ്രസ്യേവ ദൃശ്യതേ || 6.22.38 ||

അവദാരണശബ്ദശ്ച
 ദാരുണഃ സമപദ്യത |
 തസ്മാത് തദ് ബാണപാതേന
 അപഃ കുക്ഷിഷ്യശോഷയത് || 6.22.39 ||

വിഖ്യാതം ത്രിഷു ലോകേഷു
 മരുകാന്താരമേവ ച |

ശോഷയിത്യാ തു തം കൃക്ഷിം
രാമോ ദശരമാത്മജഃ || 6.22.40 ||

വരം തസ്മൈ ദദൗ വിദ്വാൻ
മരവ്യേമരവിക്രമഃ || 6.22.41 ||

പശവ്യശ്ചാൽപരോഗശ്ച
ഫലമൂലരസായുതഃ |
ബഹുസ്നേഹോ ബഹുക്ഷീരഃ
സുഗന്ധിർവിവിധൗഷധിഃ || 6.22.42 ||

ഏവമേതൈശ്ച സംയുക്തോ
ബഹുഭിഃ സംയുതോ മരൂഃ |
രാമസ്യ വരദാനാച്ച
ശിവഃ പന്ഥാ ബഭൂവ ഹ || 6.22.43 ||

തസ്മിൻ ദഗ്ധേ തദാ കൃക്ഷൗ
സമുദ്രഃ സരിതാം പതിഃ |
രാഘവം സർവശാസ്ത്രജ്ഞ -
മിദം വചനമബ്രവീത് || 6.22.44 ||

അയം സൗമ്യ നലോ നാമ
തനയോ വിശ്വകർമ്മണഃ |
പിത്രാ ദത്തവരഃ ശ്രീമാൻ
പ്രീതിമാൻ വിശ്വകർമ്മണഃ || 6.22.45 ||

ഏഷ സേതും മഹോത്സാഹഃ
കരോതു മയി വാനരഃ |
തമഹം ധാരയിഷ്യാമി
യഥാ ഹ്യേഷ പിതാ തഥാ || 6.22.46 ||

ഏവമുക്തോദധിർനഷ്ടഃ
 സമുത്ഥായ നലസ്തതഃ |
 അബ്രവീദ് വാനരശ്രേഷ്ഠോ
 വാക്യം രാമം മഹാബലം || 6.22.47 ||

അഹം സേതും കരിഷ്യാമി
 വിസ്തീർണേ മകരാലയേ |
 പിതൃഃ സാമർഥ്യമാസാദ്യ
 തത്ത്വമാഹ മഹോദധിഃ || 6.22.48 ||

ദണ്ഡ ഏവ വരോ ലോകേ
 പുരുഷസ്യേതി മേ മതിഃ |
 ധിക് ക്ഷമാമകൃതജ്ഞൈഷു
 സാന്ത്വം ദാനമമാപി വാ || 6.22.49 ||

അയം ഹി സാഗരോ ഭീമഃ
 സേതുകർമ്മദിദൃക്ഷയാ |
 ദദൗ ദണ്ഡഭയാദ് ഗായം
 രാഘവായ മഹോദധിഃ || 6.22.50 ||

മമ മാതുർവരോ ദത്തോ
 മന്ദരേ വിശ്വകർമ്മണാ |
 മയാ തു സദ്യശഃ പുത്ര -
 സ്തവ ദേവി ഭവിഷ്യതി || 6.22.51 ||

ഔരസസ്തസ്യ പുത്രോഹം
 സദ്യശോ വിശ്വകർമ്മണാ |
 സ്താരിതോസ്ത്വഹമേതേന
 തത്ത്വമാഹ മഹോദധിഃ |

ന ചാപ്യഹമനുകൃതോ വഃ
പ്രബ്രൂയാമാത്മനോ ഗുണാൻ || 6.22.52 ||

സമർഥശ്ചാപ്യഹം സേതും
കർതും വൈ വരുണാലയേ |
തസ്മാദദ്യൈവ ബധ്നന്തു
സേതും വാനരപുംഗവാഃ || 6.22.53 ||

തതോ വിസൃഷ്ടാ രാമേണ
സർവതോ ഹരിപുംഗവാഃ |
ഉത്പേതതുർമഹാരൺധം
ഹൃഷ്ടാഃ ശതസഹസ്രശഃ || 6.22.54 ||

തേ നഗാൻ നഗസങ്കാശാഃ
ശാഖാമൃഗഗണർഷഭാഃ |
ബഭഞ്ജുഃ പാദപാഞ്ചത്ര
പ്രചകർഷുശ്ച സാഗരം || 6.22.55 ||

തേ സാലൈശ്ചാശ്വകർണൈശ്ച
ധവൈർവംശൈശ്ച വാനരാഃ |
കുടജൈരർജുനൈസ്താലൈ -
സ്തീലകൈസ്തീനിശൈരപി || 6.22.56 ||

ബീൽവകൈഃ സപ്തപർണൈശ്ച
കർണികാരൈശ്ച പുഷ്പിതൈഃ |
ചൂതൈശ്ചാശോകവൃക്ഷൈശ്ച
സാഗരം സമപൂരയൻ || 6.22.57 ||

സമുലാഞ്ച വിമുലാഞ്ച
പാദപാൻ ഹരിസത്തമാഃ |

ഇന്ദ്രകേതുനിവോദ്യദ്യ
പ്രജപ്രഹുർവാനരാസ്സരൂൻ || 6.22.58 ||

താലാൻ ദാഡിമഗുൽമാംശ്ച
നാരികേലവിഭീതകാൻ |
കരീരാൻ ബകുലാൻ നിംബാൻ
സമാജപ്രുരിതസ്തതഃ || 6.22.59 ||

ഹസ്തിമാത്രാൻ മഹാകായാഃ
പാഷാണാംശ്ച മഹാബലാഃ |
പർവതാംശ്ച സമുത്പാദ്യ
യന്ത്രൈഃ പരിവഹന്തി ച || 6.22.60 ||

പ്രക്ഷിപ്യമാണൈരചലൈഃ
സഹസാ ജലമുദ്ധ്യതം |
സമുത്സസർപ ചാകാശ -
മവാസർപത് തതഃ പുനഃ || 6.22.61 ||

സമുദ്രം ക്ഷോഭയാമാസു -
ർനിപതന്തഃ സമന്തതഃ |
സൂത്രാൺയന്യേ പ്രഗൃഹ്ണന്തി
ഹ്യായതം ശതയോജനം || 6.22.62 ||

നലശ്ചക്രേ മഹാസേതും
മധ്യേ നദനദീപതേഃ |
സ തദാ ക്രിയതേ സേതു -
ർവാനരൈർഘോരകർമഭിഃ || 6.22.63 ||

ദണ്ഡാനന്യേ പ്രഗൃഹ്ണന്തി
വിചിൻവന്തി തഥാപരേ |

വാനരൈഃ ശതശസ്ത്ര
രാമസ്യാജ്ഞാപുരഃസരൈഃ || 6.22.64 ||

മേഘാഭൈഃ പർവതാഭൈശ്ച
ത്യുണൈഃ കാഷ്ഠൈർബബന്ധിരേ |
പുഷ്പിതാഗ്രൈശ്ച തരുഭിഃ
സേതും ബധ്നന്തി വാനരാഃ || 6.22.65 ||

പാഷാണാശ്ച ഗിരിപ്രഖ്യാൻ
ഗിരിണാം ശിഖരാണി ച |
ദ്യശ്യന്തേ പരിധാവന്തോ
ഗൃഹ്യ ദാനവസന്നിഭാഃ || 6.22.66 ||

ശിലാനാം ക്ഷിപ്യമാണാനാം
ശൈലാനാം തത്ര പാത്യതാം |
ബഭൂവ തുമുലഃ ശബ്ദ -
സ്തദാ തസ്തിൻ മഹോദധൗ || 6.22.67 ||

കൃതാനി പ്രഥമേനാഹ്നാ
യോജനാനി ചതുർദശ |
പ്രഹൃഷ്ടൈർഗജസങ്കാശൈഃ -
സ്തൂരമാണൈഃ പ്ലവംഗമൈഃ || 6.22.68 ||

ദ്വിതീയേന തമൈവാഹ്നാ
യോജനാനി തു വിംശതിഃ |
കൃതാനി പ്ലവഗൈസ്തൂർണം
ഭീമകായൈർമഹാബലൈഃ || 6.22.69 ||

അഹ്നാ തൃതീയേന തഥാ
യോജനാനി തു സാഗരേ |

ത്വരമാണൈർമഹാകായൈ -
രേകവിംശതിരേവ ച || 6.22.70 ||

ചതുർഥേന തഥാ ചാഹ്നാ
ദ്വാവിംശതിരഥാപി വാ |
യോജനാനി മഹാവേഗൈഃ
കൃതാനി ത്വരിതൈസ്തതഃ || 6.22.71 ||

പഞ്ചമേന തഥാ ചാഹ്നാ
പ്ലവഗൈഃ ക്ഷിപ്രകാരിഭിഃ |
യോജനാനി ത്രയോവിംശത്
സുവേലമധികൃത്യ വൈ || 6.22.72 ||

സ വാനരവരഃ ശ്രീമാൻ
വിശ്വകർമാത്മജോ ബലീ |
ബബന്ധ സാഗരേ സേതും
യഥാ ചാസ്യ പിതാ തഥാ || 6.22.73 ||

സ നലേന കൃതഃ സേതൂഃ
സാഗരേ മകരാലയേ |
ശുശുഭേ സുഭഗഃ ശ്രീമാൻ
സ്യാതീപഥ ഇവാംബരേ || 6.22.74 ||

തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ
സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |
ആഗമ്യ ഗഗനേ തന്ധു -
ർദ്രഷ്ടുകാമാസ്സദഭൂതം || 6.22.75 ||

ദശയോജനവിസ്തീർണം
ശതയോജനമായതം |

ദദ്യശൂർഭേവഗന്ധർവാ
നലസേതും സുദുഷ്കരം || 6.22.76 ||

ആപ്ലവന്തഃ പ്ലവന്തശ്ച
ഗർജന്തശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |
തമചിന്ത്യമസഹ്യം ച
ഹൃദ്ഭൂതം ലോമഹർഷണം || 6.22.77 ||

ദദ്യശൂഃ സർവഭൂതാനി
സാഗരേ സേതുബന്ധനം |
താനി കോടിസഹസ്രാണി
വാനരാണാം മഹൗജസാം || 6.22.78 ||

ബധ്നന്തഃ സാഗരേ സേതും
ജഗ്മുഃ പാരം മഹോദധേഃ |
വിശാലഃ സുകൃതഃ ശ്രീമാൻ
സുഭൂമിഃ സുസമാഹിതഃ || 6.22.79 ||

അശോഭത മഹാൻ സേതൂഃ
സീമന്ത ഇവ സാഗരേ |
തതഃ പാരേ സമുദ്രസ്യ
ഗദാപാണിർവിഭീഷണഃ || 6.22.80 ||

പരേഷാമഭിഘാതാർഥ -
മതിഷ്ഠത് സചിവൈഃ സഹ |
സുഗ്രീവസ്തു തതഃ പ്രാഹ
രാമം സത്യപരാക്രമം || 6.22.81 ||

ഹനുമന്തം ത്വമാരോഹ
അംഗദം ത്വഥ ലക്ഷ്മണഃ |

അയം ഹി വിപുലോ വീര
സാഗരോ മകരാലയഃ || 6.22.82 ||

വൈഹായസൗ യുവാമേതൗ
വാനരൗ ധാരയിഷ്യതഃ |
അഗ്രതസ്സസ്യ സൈന്ധസ്യ
ശ്രീമാൻ രാമഃ സലക്ഷ്മണഃ || 6.22.83 ||

ജഗാമ ധൻവീ ധർമാത്മാ
സുഗ്രീവേണ സമൻവിതഃ |
അന്ധേ മധ്യേന ഗച്ഛന്തി
പാർശ്വത്യാന്ധേ പ്ലവംഗമാഃ || 6.22.84 ||

സലിലം പ്രപതന്ത്യന്ധേ
മാർഗമന്ധേ പ്രപേദിരേ |
കേചിദ് വൈഹായസഗതാഃ
സുപർണാ ഇവ പുപ്ലുവുഃ || 6.22.85 ||

ഘോഷേണ മഹതാ ഘോഷം
സാഗരസ്യ സമുച്ഛിതം |
ഭീമമന്തർദ്ദധേ ഭീമാ
തരന്തീ ഹരിവാഹിനീ || 6.22.86 ||

വാനരാണാം ഹി സാ തീർണാ
വാഹിനീ നലസേതുനാ |
തീരേ നിവിവിശേ രാജേണാ
ബഹുമൂലഫലോദകേ || 6.22.87 ||

തദദ്ഭുതം രാഘവകർമ്മ ദുഷ്കരം
സമീക്ഷ്യ ദേവാഃ സഹ സിദ്ധചാരണൈഃ |

ഉപേത്യ രാമം സഹസാ മഹർഷിഭി -

സ്തമദ്യഷിഞ്ചൻ സുശുഭൈർജ്ജലൈഃപൃഥക് || 6.22.88 ||

ജയന്ധ്യ ശത്രുൻ നരദേവ മേദിനീം

സസാഗരാം പാലയ ശാശ്വതീഃ സമാഃ |

ഇതീവ രാമം നരദേവസത്കൃതം

ശുഭൈർവചോഭിർവിവിധൈരപൂജയൻ || 6.22.89 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||